

Hindsholm Nord/Fyns Hoved

Landskabskarakterbeskrivelse
og -vurdering
område nr. 56

Registreringspunkt 1, Bogensø: Udsyn mod nordvest over havet med megen bevoksning om-kring sommerhusene og marint forland i baggrunden til højre.

Registreringspunkt 1, Bogensø: Udsyn mod nordøst over dyrkede marker på morænen og det inddæmmede areal Noret i baggrunden.

Oplevelsesmuligheder ved Fyns Hoved: Småbakkede overdrevslandskab på moræneknolder med udsigt over vandet og de modsatte kystområder.

Nøglekarakter

Varieret småskala jordbrug- halvkulturlandskab betinget af forskellige dannelsesformer med udsigtsforhold over vandet og modsatte kystområder og megen bevoksning (krat).

Beliggenhed og afgrænsning

Regionen udgør den nordlige del af Hindsholm og er omgivet af vand. Inklusive nogle små øer, der ligger i Lille Strand, dækker området et areal på omkring 1.600 hektar.

Området strækker sig fra nord til syd over ca. 12 km og er beliggende i Kerteminde kommune. Det over mere end 30 km bugtede kystforløb retter sig mod Kattegat, Storebælt og Dalby Bugt. Imod sydvest afgrænses området ved Hindsholms let bølgede morænelandskab. Den sydøstlige grænse dannes den af små bakker med drumlinskarakter prægede part af Hindsholm.

Landskabstype

Yngre Randmorænelandskaber / dyrket / klasse 2

Ledsagende landskabstyper:

(Littorina og yngre marine aflejringer / naturlige græsarealer / klasse 2)

(Littorina og yngre marine aflejringer / sommerhusareal / klasse 3-4)

(Inddæmmede areal / dyrket / klasse 4)

Naturgrundlag – geologi og terræner

Bogstavkode: Egdb: (Randmoræne, moræneler, småbakked, komplekst mht. jord)

Bogstavkode: Mca (Marint forland, marint sand og ler, flade)

Bogstavkode: Oca (Inddæmmede areal, marint sand og ler, flade)

Geomorfologi

Den nordlige del af Hindsholm er en tæt mosaik af istids-landskab og kystformer med klinter, drag, strandvolde, odder, hævede og naturlig inddæmmede stenalderhavbund samt kunstig inddæmmede areal. I dag er på Fyns Hoved moræneøerne fra sidste istid forbundet med drag. Mod nord er der opbygget en krumodde, Tornen, og en lignende sydgående krumodde har skabt en naturlig havn ved Korshavn. Kystformen, specielt ved Tornen, har forandret sig gennem de naturlige kystprocesser.

Jordtype

Den svag dominerende jordtype er moræneler, som forekommer i kompleks med morænegrus, smeltevandssand, saltvandssand og -grus, ferskvandssand og -ler, flyvesand, og ferskvandstørv.

Terræn

Terrænet varierer meget, dog dominerer det småbakkede landskab, der hæver sig på maksimalt 25 m.oh. ved Bæsanke. Kysterne varierer fra stejle klinter med store sten i strandkanten til lav, mudret strand.

Kompleksitet

Området er komplekst mht. jordtyper.

Hydrologi

Hele området er omgivet af vand. Spredt i områderne forekommer en del småøer. Det inddæmmede areal "Noret" er tørlagt.

Arealanvendelse og landskabselementer

Landskabskarakteren

Karakterområdet er især præget af en mosaik af forskellige geomorfologiske dannelsesformer, som betinger store variationer i de karaktergivende landskabselementer. Kendetegnende for området er variationen mellem højere liggende morænekolder og flader. Den dominerende dyrkningsform er intensivt fuldtidslandbrug med dyrproduktion (grise) ved siden af blandede natur / halvkultur. Yderligere prægende er den megen bevoksning, som overvejende består af krat og levende hegn. I området findes en begrænset omfang af bebyggelse, som er overvejende præget af den stille ferieturisme. Tilsammen betinger disse karaktergivende elementer et meget sammensæt småskala landskab med en overvejende lukket rumlig afgrænsning i mindre rum.

Områdets kulturhistoriske oprindelse dateres til før og omkring udskiftningstiden.

Delområdet ved bugten Lille Strand byder på udsigts- og rumlige forhold, som er betinget af den kombination af udsyn over øerne, havet og den overfor liggende kystlinie og bevirker, at plasticiteten i landskabet bliver forstærket. Øerne Bogø, Møjle og Vejle samt nordspidsen af Langø indebærer som græssede overdrev- og engarealer desuden naturmæssige værdier.

Delområdet med Fyns Hoved fremstår med et bugtet kystforløb, som i kombination med naturinventaret og morænekoldene betinger et naturligt og varieret 3-dimensionalt landskabsbillede. Ved kystområderne og især ved Tornen kan der studeres nutidige kystdannelsesprocesser. Korshavns gamle og næsten cirkulære naturhavn fremstår som kulturmiljø.

De karakteristiske landskabselementer fremstår i ret oprindelig funktion og placering. Den fortsatte landbrugsdrift og områdets dag i dag eksisterende tilknytning til havet med naturhavn og fiskeri afspejler stadig naturgrundlagets indflydelse på arealanvendelsen. Andelen af engområder er dog blevet decimeret i forbindelse med at området blev tørlagt.

Landskabselementer fremstår velplejet og er overvejende uden tegn af forfald, stedvis består der en tendens til tilgroning. Det tidligere fjordområde omkring Noret fremstår i dag tørlagt.

Hele området er frit af større tekniske anlæg. Flere steder langs kysten findes sommerhusområder.

Bevoksningsmønster

Bevoksningen er især præget af kratlignende bevoksning på morænekoldene, på det marine forland og omkring

sommerhusområderne. Desuden forefindes der enkelte småskove, blandet løv og nål og nål, som ligger på kanten af morænen. Endvidere forekommer enkelte frugt- og nåleplantager. De levende hegn forløber mest i nordvest-sydøstgående retning og består af meget blandede arter, såsom syren, pil, poppel eller af seljerøn. På Fyns Hoved er slåen, tjørn og mirabelle hyppige.

Dyrkningsform

Den dominerende dyrkningsform er intensivt fuldtids-landbrug med dyrproduktion (grise) ved siden af blandet natur / halvkultur. I området kan der ses græssende dyr (heste, kvæg). På marint forlandet findes afgræsset strandengsområder. På Fyns hoved forekommer overdrev med lokale lavninger som bliver afgræsset af kvæg og får.

Bebyggelsesstruktur

Den eneste landsby i området er Nordskov med sin gamle gårdstruktur. Spredt i området ligger middelstore gård. Længs kysten er der mange store sammenhængende sommerhusområder, som primært ligger på morænefladen, men også på marint forland. Hindsholm er præget af den stille ferieturisme. Øerne er ubebyggede.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Især på Fyns Hoved og omkring Nordskov minder (sten)diger og de smalle markstrimler imellem om der historiske landbrugsdrift.

Registrerede kulturmiljøer:

Korshavn har været naturlig havn siden Stenalderen. På Langø findes en historisk kystfiskerplads med fiskerhytte fra 1889.

Tekniske anlæg

Denne del af Hindsholm er upåvirket af tekniske anlæg. Lokalt ved Horseklint bliver området påvirket af havvindmøllerne i Samsø Bæltet.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse overvejende i tiden før og omkring udskiftningen. Kystlandskabets gode havnemuligheder har dog været udnyttet i årtusinder.

Landsbyen Nordskov stammer som rydningsby fra 1540 og står i dag næsten som i 1810.

Den historiske landbrugsdrift på Fyns Hoved kan spores tilbage i de mange smalle markstrimler med stengærder imellem. 1810 delte 7 bønder i landsbyen Nordskov området imellem sig, så de hver fik en nordlig og en sydlig jordstrimmel. De syv husmænd i landsbyen fik én strimmel til deling.

I løbet af tiden er en del sump- og engområder forsvundet. Noret eller Scheelenborg Enge var tidligere en del af

Lillestrand. Det blev inddæmmet i 1800-tallet, tørlagt 1875 og endeligt tørlagt 1947. Med inddæmningen blev Langø og adskillige småøer og holme landfaste. Øxnehavn blev først opdyrket i 1950'erne og hele området var sump op til 1923, den nordlige del op til 1950. Nåleskoven nord for Brokdorf kan først ses på de nyere kort.

Op til 1950'erne var området ellers næsten ubebygget. På de historiske kort kan ses enkelte gårde og skolen på den sydlige del af Langø. Efter 1950'erne kom der mange sommerhuse og mindre turistanlæg til (Jøv, Enghave, Båke, Langø, Hesselbjerg, Bogensø, Øksnebjerg)

Rumlige og visuelle forhold

Karakterområdet er især præget af en mosaik af forskellige geomorfologiske dannelsesformer, som betinger store variationer i de karaktergivende landskabslementer. Kendetegnende for området er variationen mellem højere liggende moræneknoller og flader. Yderligere prægende er den megen bevoksning, som overvejende består af krat og levende hegn.

Tilsammen betinger disse karaktergivende elementer et meget sammensat småskala landskab med en overvejet lukket rumlig afgrænsning i mindre rum og et svagt mønster. Den dominerende struktur er bestemt af jordbrugslandskabets flader. De levende hegn og alléer danner markante liniestrukturer, som enkelte steder forløber i parallelt mønster, overvejende i sv-nø- gående retning. Spredtliggende mellemstore gård og sommerhusområder udgør de prægende bebyggelsesformer og ligger punktførmig og samlet som flader i terrænet. Landskabet fremstår visuelt roligt, støjniveauet er afdæmpet, på Fyns Hoved stille.

Relieffet og kystnærheden bevirker udsigtsforhold over landskabet, vandet, øerne og kysten. Kontraster opstår, når et lukket afgrænset rum åbner op for udsigt. Det er terrænet og bevoksningsstrukturer der betinger og begrænser udsigtsforholdene. De flade områder muliggør enkelte steder, hvor bevoksningen er mere transparent, længere udkig i landets indere.

Delområdet ved bugten Lille Strand byder på markante udsigts- og rumlige forhold, som er betinget af den kombination af udsyn over øerne, havet og den overfor liggende kystlinie. De forskellige elementer vand og land samt de differerende afstande fra hinanden bevirker, at plasticiteten i landskabet bliver forstærket. Set fra Langø over til Nordskov fremstår alleén på morænen markant og kontrastgivende til det øvrige landskab. Øerne Bogø, Mejlø og Vejlø samt nordspidsen af Langø indebærer som græssede overdrev- og engarealer desuden naturmæssige oplevelsesværdier.

Delområdet med Fyns Hoved fremstår med et bugtet kystforløb, som i kombination med naturinventaret og

moræneknoldene betinger et naturligt og varieret 3-dimensionalt landskabsbillede. Med kystområderne her og især ved Tornen forefindes geotoper, hvor der kan studeres nutidige kystdannelsesprocesser.

Korshavns gamle og næsten cirkulære naturhavn fremstår som kulturmiljø.

Landskabskarakterens intakthed i forhold til den kulturhistoriske oprindelse før og omkring ud-skiftningstiden genspejler sig i den fortsatte landbrugsdrift, og i at områdets tilknytning til havet med naturhavn og fiskeri stadig er eksisterende, så at naturgrundlagets indflydelse på arealanvendelsen stadigvæk kan spores. Markinddelingen i dag virker forholdsvis oprindeligt, der er mange stendiger og en del overdrevsareal på Fyns Hoved bevaret. Andelen af engområder er dog blevet decimeret i forbindelse med at området blev tørlagt. Den største forandring i denne sammenhæng er sket med inddæmningen og opdyrkningen af Noret.

På de nyere kort efter 1950'erne er nåleskov, frugtplanter og især fritidshusområder i større omfang kommet til.

De karaktergivende landskabslementer, ses af bebyggelsen, hegn og diger, naturarealerne og udsigterne er generel velholdte. Der er dog en mindre tendens til, at landskabet gror til og udsynsmulighederne ud over de åbne naturarealer dermed mindskes. Enkelte kystområder med marint forland er ved at springe i krat og nogle hegn vokser sig for store.

Landskabskarakteren fremstår upåvirket af tekniske anlæg. Omkring sommerhusområderne sørger den megen bevoksning for, at sommerhusområderne ikke virker dominerende og dermed kan indpasse sig i landskabet.

Landskabskarakterens nøglefunktioner og udviklingstendenser

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Til opretholdelse af landskabskarakteren er den fortsatte landbrugsmæssige drift en forudsætning. Fortsat ekstensiv græsning eller naturpleje af Fyns Hoved, det marine forland, det inddæmmede areal samt bevaring af naturhavnen og fiskerlejerne vil bevare kystlandskabskarakteren. For at bibeholde landskabskarakteren som større sammenhængende uforstyrret landskab, er det vigtigt at friholde området for nybebyggelse samt tekniske anlæg og bevare de åbne (natur)arealer for tilgroning.

Udviklingstendenser

Der findes ikke umiddelbart nogle tegn på konkrete udvikling i området.

I henhold til Regionplan 2005 og Natura 2000 er følgende forhold, som har indflydelse på landskabskarakteren, relevante.

Uønsket skovrejsning

I området er skovrejsning uønsket.

Konceptområde

Området er del af et større konceptområde, hvor Fyns Amt prioriterer natur- og landskabsforvaltningsarbejde.

Fredet område

Området ved Fyns Hoved er fredet.

Natura 2000

Lille Strand og området omkring Fyns Hoved er Habitatområde.

Større uforstyrrede landskaber

Området er del af et større uforstyrret landskab.

Særlig landskabelige / geologiske beskyttelsesområder

Området er del af et større uforstyrret landskab.

Landskabskvalitetsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Særligt karakteristisk

Størstedelen af karakterområdet, undtagen sommerhusområderne og Noret

De karaktergivende elementer i form af de varierende terrænforhold, given af de forskellige geomorfologiske dannelsesformer, bevoksningen og bebyggelsen fremstår tydeligt i størstedelen af karakterområdet.

Arealanvendelsen og hegnstrukturen afspejler i høj grad landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse og vidner for relationen mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre i et kystnært landskab. Landskabskarakteren vurderes derfor som særligt karakteristisk.

Karakteristisk

Sommerhusområderne og delområdet "Noret"

Indenfor disse områder fremtræder de karaktergivende elementer i form af de varierende terrænforhold, given af de forskellige geomorfologiske dannelsesformer, bevoksningen og bebyggelsen mindre tydeligt.

Sommerhusområderne slører lokalt udsigten og de oprindelige terrænforhold. Delområde Noret fremstår uden udsyn til kysten.

Idet disse områder gennemgik større forandringer omkring 1950'erne, hvor Noret endeligt blev tørlagt og sommerhusområderne blev udstykket, findes her en mindre tidsdybde end i resten af området.

Landskabskarakteren vurderes derfor som karakteristisk.

Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Delområdet med Fyns Hoved indebærer med sit bugtede kystforløb og naturinventar særlige visuelle oplevelsesmuligheder med hensyn til de rumlige-visuelle forhold, naturarealer og oplevelsesrige geotoper, hvor der kan studeres nutidige geologiske processer.

Områder med visuelle oplevelsesmuligheder

Især de højere liggende moræneknolde langs vestkysten er karakteriseret ved varierende udsigtsmuligheder over landskabet, havet og de modsatte kyster, som medfører visuelle oplevelsesmuligheder.

Korshavns siden stenalderen eksisterende naturhavn fremstår som oplevelsesrigt kulturmiljø med en høj tidsdybde. På land er der en smule bundgarnsfiskeri tilbage. Samlet vurderes at Korshavn byder på visuelle oplevelsesmuligheder.

tidsdybde og naturlighed ville etablering af nye større landskabsfremmede eller tekniske elementer være svære at indpasse i området uden at modvirke den eksisterende landskabskarakter. Hele området vurderes dermed som sårbart over for indgreb, der svækker den eksisterende særlige karakter.

Vurdering af tilstand

God tilstand

Størstedelen af karakterområdet

Intaktheden af de karaktergivende elementer er høj i størstedelen af karakterområdet, idet disse fremstår her i næsten oprindelig funktion, struktur og placering. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes som middel til god, og området er uforstyrret af større tekniske anlæg. På denne baggrund vurderes tilstanden af landskabskarakteren at være god.

Middel tilstand

De karaktergivende elementer i sommerhusområderne og delområdet "Noret" er blevet en del overpræget og sløret i løbet af tiden, hvorfor intaktheden med hensyn til den oprindelige struktur, funktion og placering vurderes at være middel til dårlig. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer vurderes som middel til god, og området er uforstyrret af større tekniske anlæg. Med afsæt i det beskrevne vurderes tilstanden her at være middel.

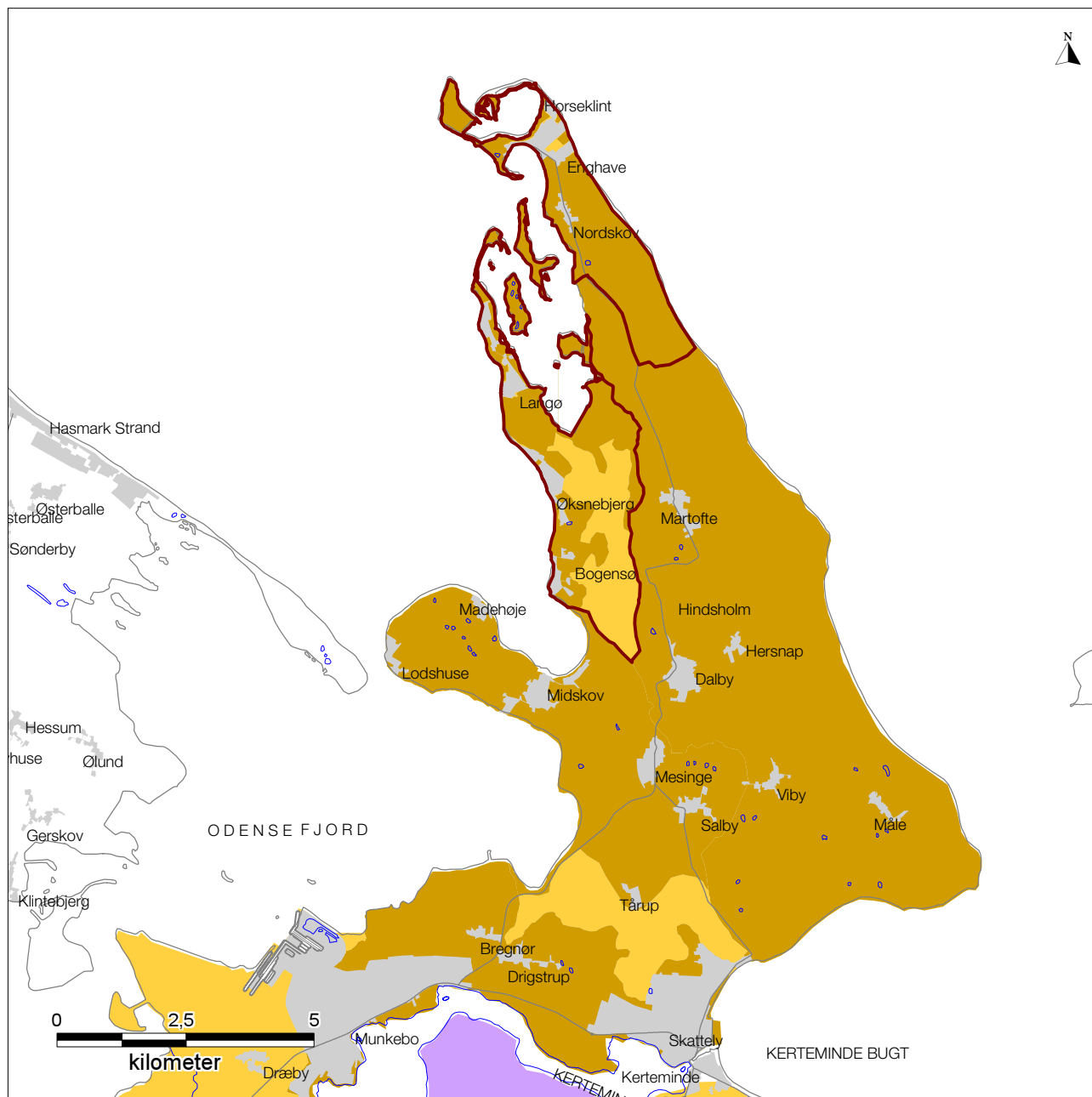
Sårbarhedsvurdering

Området er karakteriseret ved udsyn ud over landskabet, vandet og de modsatte kyster, naturlige kystdannelsesprocesser og især uforstyrrelighed af større tekniske anlæg. Alle foranstaltninger, der modvirker disse forhold ville dermed skade den eksisterende karakter.

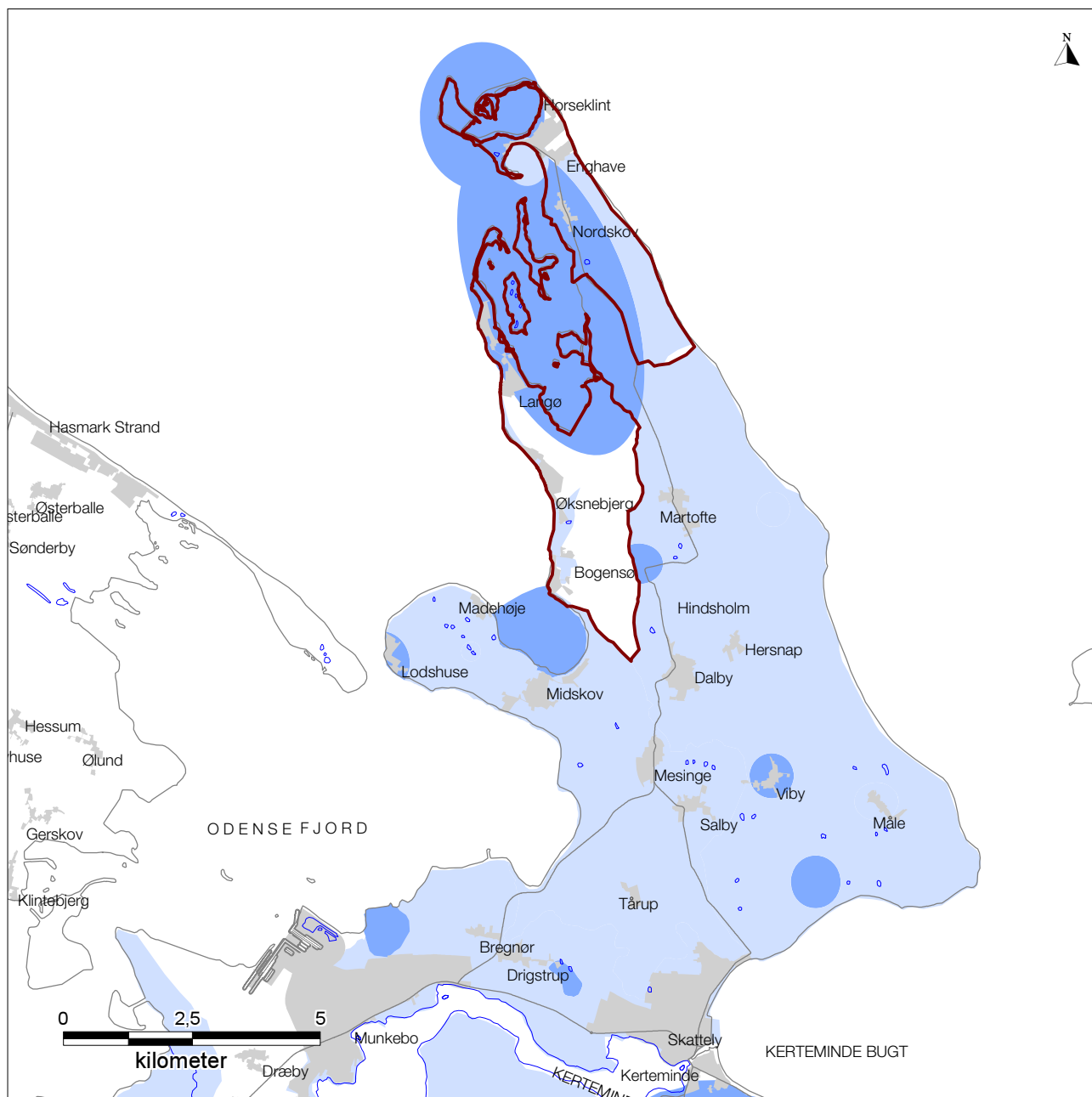
På grund af områdets sammenhængende uforstyrrelighed,

Registreringspunkt:
UTM 32 U
602456 - 6155532
Besigtelsesdato: 13.07.2005
Niveau: Regionalt - Fyn
Besigtelsesteam: BMO/ESF

Vurdering af karakterstyrke

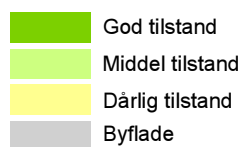
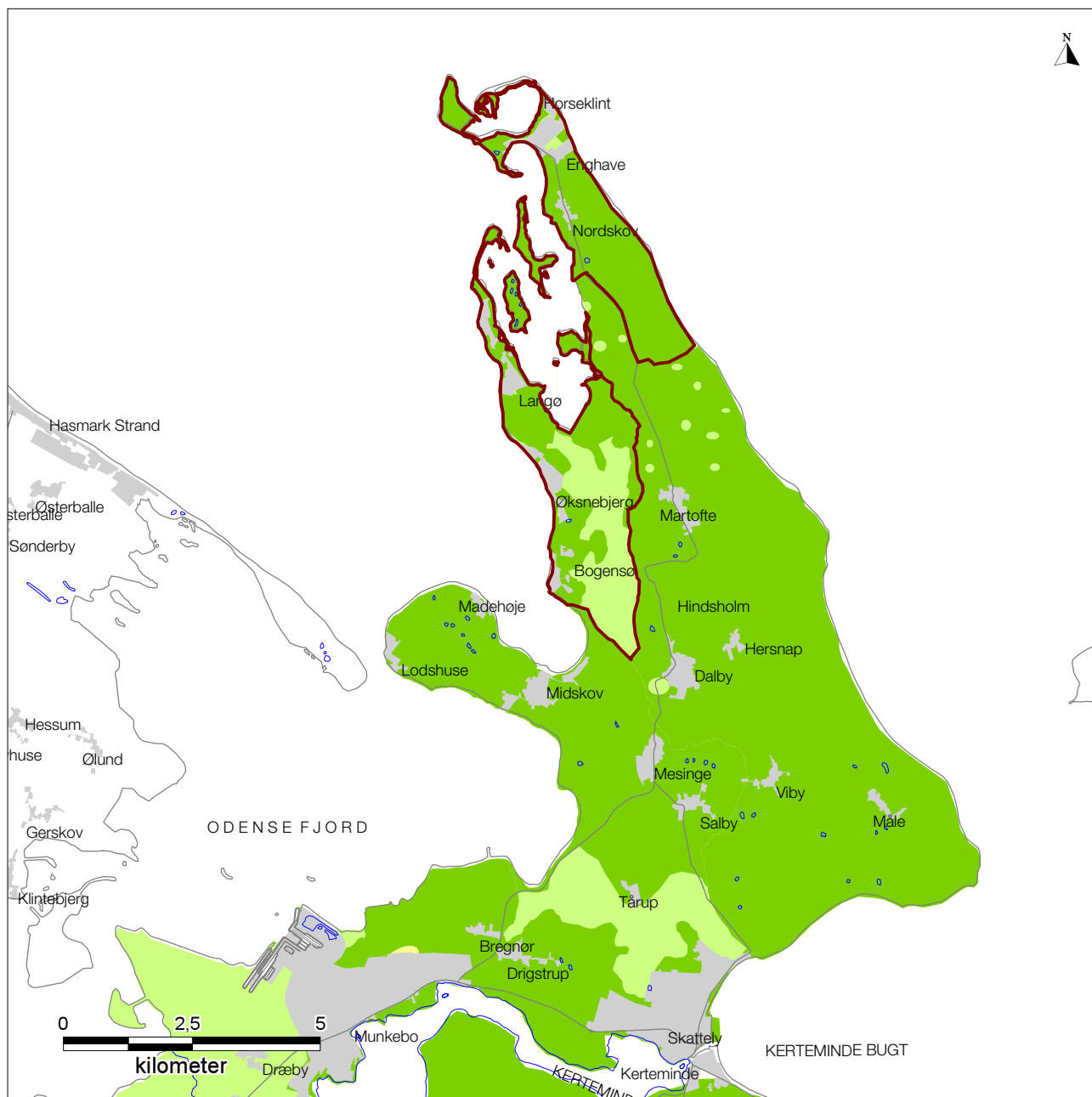

Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

- Særlige visuelle oplevelser
- Visuelle oplevelser
- Byflade

Vurdering af tilstand

Vurdering af sårbarhed

Udgivet af Fyns Amt 2006
 Grundmateriale: Kort- og Matrikelstyrelsen
 © 1992 KD.86.1023